

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	MHIP-R0-100, MHIP-R0-200, MHIP-R0-300, MHIP-R0-400, MHIP-R0-660, MHIP-R0-700, MHIP-R0-Q00, MHIP-R0-Z00, MHIU-R0-100
<i>Termin egzaminu:</i>	18 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2023 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 1) wyjaśnia zagadnienie rewolucji neolitycznej. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: neolitu

Przykładowe uzasadnienie:

Na ilustracji widać rekonstrukcję zabudowań mieszkalnych. W wyniku rewolucji neolitycznej nastąpiło przejście z koczowniczego na osiadły tryb życia i zaczęły tworzyć się osady, a później miasta.

Zadanie 2.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 2) porównuje organizację społeczeństwa Aten i Sparty oraz formy ustrojowe greckich polis. (PP)

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1246).

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z tekstu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Fragment 2.

Przykładowe uzasadnienie:

Tekst z fragmentu 2. charakteryzuje rzeczywistość starożytnej Sparty, o czym świadczy m.in. informacja o lokalizacji tej polis na Peloponezie / informacja o hegemonii Sparty na Peloponezie / określenie „miasto Lacedemończyków” / określenie „heloci”.

Zadanie 2.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 2) porównuje organizację społeczeństwa Aten i Sparty oraz formy ustrojowe greckich polis. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – 3

B – 2

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe [...] w państwie rzymskim doby republiki [...]; 2) omawia charakter ekspansji rzymskiej i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego. (PP) 1) charakteryzuje [...] etapy ekspansji rzymskiej. (PR)

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
- 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
- 2 – P
- 3 – P

Zadanie 4.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 1) opisuje formy produkcji i handlu w średniowieczu; 2) charakteryzuje [...] rolę średniowiecznych miast [...]. (PR)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy.
- 0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Hanza [hanza niemiecka, związek hanzeatycki]

Zadanie 4.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 2) opisuje charakterystyczne przejawy ożywienia społeczno-gospodarczego w Europie XI–XIII w. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Cechą charakterystyczną w układzie przestrzennym miast lokowanych na prawie lubeckim był brak centralnie położonego, prostokątnego rynku. Rolę placu targowego pełniła szeroka ulica. Taki układ jest widoczny na planie Elbląga.

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XI. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 1) charakteryzuje kryzysy polityczne [...] późnego średniowiecza. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wojna stuletnia

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XI. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 1) charakteryzuje kryzysy polityczne [...] późnego średniowiecza. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie zawierające odwołanie do tablicy genealogicznej.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Edward III zaczął domagać się uznania go za sukcesora korony francuskiej, gdyż był po matce (Izabeli) potomkiem dynastii Kapetyngów, której panowanie we Francji wygasło wobec braku bezpośrednich męskich następców tronu.
- W sytuacji, gdy wygasła główna linia dynastii Kapetyngów, a tron francuski przejęła jej boczna linia – Walezjusze.
- Edward III był po matce (Izabeli) potomkiem dynastii Kapetyngów.

Zadanie 5.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XI. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 1) charakteryzuje kryzysy polityczne [...] późnego średniowiecza. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie zawierające odwołanie do ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Edward III manifestował swoje pretensje do korony francuskiej przez używanie na proporcu, obok symboli angielskich [lwów], symboli korony francuskiej [dynastii Kapetyngów – lilii na niebieskim tle].

Zadanie 6. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny [...].	I. Historia jako nauka. Zdający: – analizuje różne oceny historiografii, dotyczące dziejów ojczystych [...]. (PR) XII. Polska w XIV–XV w. Zdający: 3) dokonuje bilansu panowania władców panujących w Polsce w XIV i XV w. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za przedstawienie jednego podobieństwa i jednej różnicy między opiniami.

1 pkt – za przedstawienie jednego podobieństwa albo jednej różnicy między opiniami.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązaniePodobieństwo:

- W obu zaprezentowanych opiniach początek kariery politycznej Łokietka jest ukazany negatywnie – jako okres mało chwalebny, pełen intryg, działań podstępnych, doraźnych i krótkowzrocznych.
- Obaj historycy podkreślają, że zasługą Łokietka było zjednoczenie Polski [koronacja królewska].

Różnica:

- Autor opinii ze źródła 1. uważa, że Łokietek rozwijał swoje zdolności i umiejętność prowadzenia polityki wraz ze zdobywanym doświadczeniem – z niewyrobionego księcia stał się dojrzałym i przezornym władcą. Autor opinii ze źródła 2. twierdzi, że Łokietek pozostawał przez całe swoje życie władcą o ograniczonych horyzontach.

Zadanie 7. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XIII. Kultura średniowiecza. Zdający: 4) charakteryzuje sztukę [...] gotycką. (PP) XV. Czasy renesansu. Zdający: 3) charakteryzuje sztukę renesansową. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów i po jednej cesze każdego z nich.

1 pkt – za podanie jednej prawidłowej nazwy stylu i jego cechy albo za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu 1.: gotycki

Cechy:

- ostrołukowe okna
- duże zdobione okna
- maswerki
- strzelistość
- przypory

Nazwa stylu 2.: renesansowy

Cechy:

- okna półkoliste i prostokątne
- dominuje kąt prosty i koło
- równowaga między poziomem i pionem
- klasyczny tympanon
- wieża z hełmem

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 1) wyjaśnia religijne, polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji [...]. (PP) 3) wyjaśnia wpływ reformacji [...] na kulturę. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za sformułowanie dwóch prawidłowych argumentów.

1 pkt – za sformułowanie jednego prawidłowego argumentu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Na szalkach wagi zostały umieszczone z jednej strony symbole Kościoła katolickiego, m.in. tiara papieska, klucz św. Piotra, zakonnicy i Biblia, a z drugiej strony tylko Biblia. Szala z Biblią przeważa, co oznacza przewagę Biblii nad wszystkim pozostałym. Zwolennicy reformacji Biblię uważali za jedyne źródło wiary.
- Po jednej stronie ukazana jest hierarchia Kościoła katolickiego, m.in. papież na tronie, kardynałowie, biskupi, przedstawiciele różnych zakonów. Z drugiej strony grupa równych sobie, skromnie i jednolicie ubranych ludzi, co symbolizuje ideę Kościoła zgodną z doktrynami reformacji (odrzućenie władzy papieża, likwidacja zakonów).

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XX. Pierwsze wolne elekcje i ich następstwa. Zdający: [...] charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej na początku panowania Zygmunta III Wazy. (PR)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za podanie prawidłowego imienia władcy.
 0 pkt – za błędną odpowiedź albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Zygmunt III [Waza], Zygmunt Waza

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: [...] wyjaśnia wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania XVII-wiecznych konfliktów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. (PR)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za przedstawienie prawidłowej przyczyny.
 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Przyczyną konfliktu polsko-szwedzkiego była rywalizacja o panowanie nad basenem Morza Bałtyckiego [uzyskanie hegemonii nad tym obszarem].
- Przyczyną konfliktu polsko-szwedzkiego była rywalizacja o panowanie nad obszarem Inflant.

Zadanie 9.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XX. Pierwsze wolne elekcje i ich następstwa. Zdający: 1) opisuje okoliczności, zasady, przebieg i następstwa pierwszych wolnych elekcji. (PP) XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty wewnętrzne [...] Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

W przypadku ostatniego władcy z dynastii Jagiellonów (Zygmunt II August) o końcu jego panowania zdecydowała śmierć. Z kolei w przypadku ostatniego władcy z dynastii Wazów (Jan II Kazimierz) mieliśmy do czynienia z abdykacją.

Zadanie 10. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczyстых. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty wewnętrzne i zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów; 2) opisuje sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach 1669–1696. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – P
2 – F
3 – P

Zadanie 11.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXIII. Ustrój, społeczeństwo i kultura Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) opisuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów, uwzględniając [...] <i>liberum veto</i> [...]. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Opisana w tekście zasada *liberum veto* na polskim gruncie przekształciła się w zasadę literalnie rozumianej jednomyślności, co skutkowało zrywaniem sejmów i paraliżem państwa.
- Libertum veto* stało się narzędziem walki politycznej, szczególnie w okresie oligarchii magnackiej.

Zadanie 11.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXVI. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Zdający: 5) wyjaśnia okoliczności zwołania Sejmu Wielkiego i przedstawia jego reformy, ze szczególnym uwzględnieniem postanowień Konstytucji 3 maja. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. XXIX. Epoka napoleońska. Zdający: 1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Istotą monteskiuszowskiej zasady trójpodziału władzy w państwie jest równowaga władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej. W tekście jest mowa o tym, że władza prawodawcza (ustawodawcza) należy w Rzeczypospolitej do trzech stanów sejmujących: królewskiego, senatorskiego i poselskiego.

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 3) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym nazwę bitwy oraz odwołanie do informacji zawartych w obu źródłach.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: BPrzykładowe uzasadnienie:

W źródle 2. została opisana bitwa pod Ostrołęką, ponieważ jest w niej mowa m.in. o przegranej wojsk polskich, udziale w niej gen. Józefa Bema, ataku Rosjan przez rzekę. Na planie B widać m.in. trasę ataku wojsk gen. Bema.

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczyrstych; II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXI. Ziemia polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 3) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: 4) rozpoznaje najważniejszych ludzi nauki oraz omawia ich dokonania. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Ignacy] Łukasiewicz

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: 1) charakteryzuje rozwój przemysłowy ziem polskich [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Zabór austriacki [Galicja]

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: 2) charakteryzuje różne nurty w sztuce na przełomie XIX i XX w. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy i jednej cechy stylu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu: realizm

Cechy stylu:

- przedstawianie spraw codziennych
- brak idealizacji
- pokazywanie pracy zwykłych ludzi
- elementy brzydoty

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający: 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 2. została przedstawiona doktryna komunistyczna, której istotą była krytyka nierówności klasowych i zapowiedź rewolucyjnych zmian w tym zakresie, wypracowanych w działaniu zbiorowym. Pieśń odwołuje się do tych haseł: „będziemy wspólnie pracowali”, „niech zginie stary, podły świat”. Zawarta jest w niej także zapowiedź rewolucji i tworzenia nowego ładu.

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający: 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Fryderyk] Engels, [Karol] Marks

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: 3) omawia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 1. została zaprezentowana krytyczna ocena polityki Wielkiej Brytanii, która – zdaniem autora przemówienia – bezwzględnie eksploatuje jedną ze swych kolonii, tj. Indie, stosując ucisk fiskalny. Ilustracja ze źródła 2. potwierdza ten stan rzeczy. Widać na niej dobrze ubranych i przebywających w komfortowych warunkach brytyjskich urzędników oraz wychudzonych i zrozpaczonych Hindusów.

Zadanie 18. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego. 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;	XXV. Rewolucje XVIII w. Zdający: 4) ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej [...] z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej. (PP) XXXVII. I wojna światowa. Zdający: 3) wyjaśnia okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w konflikcie. (PP)

<p>3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny [...].</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <p>1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;</p> <p>2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;</p> <p>3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.</p>	
---	--

Zasady oceniania

- 3 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych i tytułu oraz przedstawienie kontekstu historycznego z 1917 roku.
- 2 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych albo tytułu oraz przedstawienie kontekstu historycznego z 1917 roku.
- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych albo tytułu bez przedstawienia kontekstu historycznego z 1917 roku.
- 0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Wymowa rysunku nawiązuje do pomocy w postaci wsparcia finansowego (worek z dolarami), jakiej Stany Zjednoczone (postać Wujka Sama) udzieliły Francji (kobieta w czapce frygijskiej z napisem „Francja”) w okresie I wojny światowej, na co wskazuje data powstania karykatury (1917 rok). O współpracy francusko-amerykańskiej świadczy także tytuł „Duch roku '76” (nawiązanie do roku ogłoszenia amerykańskiej *Deklaracji Niepodległości*) oraz obecność postaci La Fayette’a, który jako Francuz walczył ochotniczo w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych. W 1917 roku USA symbolicznie spłacają ten dług wdzięczności, ofiarowując Francji wsparcie finansowe w trakcie I wojny światowej. Ostatecznie w 1917 roku USA przystąpią do wojny po stronie ententy.

Zadanie 19. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>II. Analiza i interpretacja historyczna.</p> <p>Zdający:</p> <p>1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;</p> <p>2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający:</p> <p>3) charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy z Niemcami, z uwzględnieniem [...] plebiscytów;</p> <p>4) charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem wojny polsko-bolszewickiej. (PP)</p>

	XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje ustrój polityczny II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r. (PP)
--	--

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
2 – P
3 – F

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 4) charakteryzuje politykę [...] zagraniczną III Rzeszy w latach trzydziestych. (PP) XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Zdający: 2) wyjaśnia wpływ polityki hitlerowskich Niemiec na rozbijanie systemu wersalskiego. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Do łamania postanowień traktatu wersalskiego nawiązuje tylko źródło 2., które odnosi się do kwestii remilitaryzacji Nadrenii przez Niemcy w 1936 roku. Źródło 1. odnosi się do plebiscytu w okręgu Saary z 1935 roku, co nie było naruszeniem traktatu wersalskiego.

Zadanie 21. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 5) charakteryzuje organizację i cele Polskiego Państwa Podziemnego; 6) charakteryzuje polityczną i militarną działalność Armii Krajowej [...]. (PP) 1) ocenia rolę wielkich postaci polskiej polityki z okresu II wojny światowej, w tym: Władysława Sikorskiego, Stefana Grot-Roweckiego [...]. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za dwie prawidłowe odpowiedzi.

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – B

2 – C

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający: 7) wyjaśnia genezę NATO i Układu Warszawskiego i charakteryzuje oba bloki polityczno-wojskowe. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Traktat A odnosi się do powstania Paktu Północnoatlantyckiego, który był utworzony jako sojusz obronny świata zachodniego. Natomiast traktat B jest traktatem założycielskim Układu Warszawskiego, który utworzyły państwa komunistycznej Europy pod kierownictwem ZSRS.

Zadanie 23. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Zdający: 3) wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni [...] sowieckich (m.in. [...] Katyń [...]). (PP) LVIII. Dekada 1981–1989. Zdający: 4) charakteryzuje realia życia codziennego w PRL lat 80. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Czesław Miłosz pisał o swoich przyjaciółach, którzy zostali zamordowani przez Sowieców w wyniku zbrodni katyńskiej w 1940 roku. PRL, jako państwo zależne od ZSRS, propagowała tzw. kłamstwo katyńskie polegające na przypisywaniu tej zbrodni Niemcom.

Zadanie 24. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LVII. Polska w latach 1957–1981. Zdający: 2) wyjaśnia genezę i następstwa kryzysów społecznych w latach 1968, 1970 i 1976. (PP) 2) wyjaśnia znaczenie obchodów milenijnych w roku 1966 [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Źródło 1. jest przejawem kampanii propagandowej z 1968 roku, kiedy winnymi strajków studenckich okrzyknięto „syjonistów” – zwolenników państwa Izrael. Doprowadziło to do antysemickich czystek w Polsce. Źródło 2. jest przykładem kampanii propagandowej wymierzonej w wizerunek polskiego Kościoła. Tuż przed obchodami milenium chrztu Polski biskupi polscy skierowali do biskupów niemieckich list, w którym znalazły się słowa „przebaczamy i prosimy o przebaczenie”, co komuniści chcieli pokazać jako przykład antypolskiej działalności Kościoła.

Zadanie 25.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LVII. Polska w latach 1957–1981. Zdający: 6) wyjaśnia [...] następstwa strajków 1980 roku [...]. 7) charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” i ocenia jego wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce i w Europie. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska wraz z wyjaśnieniem zawierającym odwołanie do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwisko: [Leonid] Breżniew

Przykładowe wyjaśnienie:

Breżniew *ciężką chorobą* nazywał sytuację związaną z falą strajków, narodzinami i legalizacją ruchu społecznego Solidarności, co oznaczało kryzys władzy komunistycznej w Polsce.

Zadanie 25.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LVII. Polska w latach 1957–1981. Zdający: 6) wyjaśnia [...] następstwa strajków 1980 roku [...]; 7) charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” i ocenia jego wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce i w Europie. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska wraz z wyjaśnieniem zawierającym odwołanie do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwisko: [Wojciech] Jaruzelski

Przykładowe wyjaśnienie:

Jaruzelski postanowił dokonać siłowej rozprawy z Solidarnością i ruchami opozycyjnymi – w tym celu wprowadził stan wojenny na terenie całego kraju, by zdelegalizować i spacyfikować opozycję.

Zadanie 26. (0–15)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Temat 1. I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 1) wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji, z uwzględnieniem roli [...] Bolesława Chrobrego; 2) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w.; 3) rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. (PP) 1) charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego; 2) dokonuje bilansu panowania władców piastowskich (do 1138 r.). (PR)

Temat 2.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XXV. Rewolucje XVIII w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia genezę i charakteryzuje następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość; 2) charakteryzuje ustrój Stanów Zjednoczonych w świetle założeń konstytucji amerykańskiej; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki rewolucji francuskiej; 4) ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej i francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej; 5) przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych. (PP) <p>– wyjaśnia specyfikę okresu jakobińskiego. (PR)</p>
Temat 3.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) opisuje przyczyny rozpadu koalicji antyhitlerowskiej i wyjaśnia genezę zimnej wojny (z uwzględnieniem wojny w Korei); 5) charakteryzuje powojenny problem niemiecki; 6) omawia proces sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej; 7) wyjaśnia genezę NATO i Układu Warszawskiego i charakteryzuje oba bloki polityczno-wojskowe; 8) charakteryzuje zmiany w ZSRS po śmierci Stalina; opisuje wydarzenia w NRD w 1953 roku i na Węgrzech w 1956 roku [...]. (PP) <p>LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) wyjaśnia przyczyny i przedstawia skutki konfliktów zimnowojennych, w tym wojny w Wietnamie, kryzysu kubańskiego oraz wojny w Afganistanie. (PP) <p>1) charakteryzuje [...] problem [...] współistnienia państw demokratycznych z państwami totalitarnymi. (PR)</p>

Zasady oceniania

A. NARRACJA HISTORYCZNA			
Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	• bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędów merytorycznych (-1 pkt) 3–5 błędów merytorycznych (-2 pkt) powyżej 5 błędów merytorycznych (-3 pkt)
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	• bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
	Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi.	0 pkt	

B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI	Liczba punktów
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).	3 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowana).	2 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	1 pkt
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów I/LUB jest nieuporządkowana, stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.	0 pkt

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW (KRYTERIUM A – NARRACJA HISTORYCZNA)

1. **Funkcjonalność** wykorzystania wiedzy historycznej ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Zdający musi zająć stanowisko wobec zaprezentowanej tezy oraz je przekonująco uzasadnić, wykorzystując w swojej argumentacji właściwie dobraną wiedzę historyczną z zakresu trzech elementów/obszarów wskazanych w temacie.
 - a) **W pełni funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - o adekwatnych (trafnie dobranych, wyselekcjonowanych) do tematu oraz zajętego stanowiska faktów, postaci, procesów historycznych
 - o właściwej dla problematyki określonej tematem wypracowania terminologii historycznej
 które ilustrują tok rozumowania zdającego oraz przekonująco wspierają jego argumentację na poziomie co najmniej zadowalającym.
 - b) **Częściowo funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej ma miejsce wtedy, gdy zdający przedstawił powierzchowną argumentację LUB/I np. w części zasadniczej pracy, obok trafnej argumentacji, w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są treści, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie albo nie odnoszą się do tezy zawartej w temacie pracy lub nie są związane z tematem.
 - c) Wiedza historyczna **nie jest wykorzystana funkcjonalnie**, jeżeli zdający bezrefleksyjnie referuje/odtwarza wszystko, co pamięta z danego problemu, ale nie odnosi się do tezy zawartej w temacie LUB jego argumentacja jest sprzeczna z zajęтым stanowiskiem.
2. **Argumentacja** to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.
 - a) **Bogata argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnie dobraną i szczegółową faktografią oraz adekwatną do omawianych zagadnień terminologią; szeroka, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w temacie.
Za bogatą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 4 pkt.
 - b) **Zadowalająca argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, poparta prawidłową faktografią i terminologią, zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem.
Za zadowalającą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 3 pkt.
 - c) **Powierzchniowa argumentacja** – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, mało dokładna, w większości wsparta podstawową faktografią i terminologią, czasami niepoparta przykładami .
Za powierzchowną argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 1 pkt.

3. **Błędy merytoryczne** to ewidentne pomyłki zdających w zakresie:

- a) chronologii – błędne sytuowanie w czasie wydarzeń, procesów, postaci historycznych (np. *W połowie XV wieku epidemia dżumy, zwana czarną śmiercią, zakończyła się śmiercią około 1/3 liczby mieszkańców Europy.; Pod koniec II wojny światowej głównym przeciwnikiem komunistów w walce o władzę w Chinach był przywódca Kuomintangu – Sun Jat-sen; Kulminacyjnym momentem wojny secesyjnej była bitwa pod Yorktown.*)
- b) terminologii – błędne stosowanie pojęć historycznych (np. *W okresie średniowiecza w Europie dominował ustrój monarchii despotycznych; Innym, obok jakobinów, klubem politycznym rewolucyjnego parlamentu we Francji, była żakeria; W wielu monarchiach europejskich, w zakresie dziedziczenia tronu, obowiązywała zasada predestynacji*).
- c) ukazywania związków przyczynowo-skutkowych – przypisywanie wydarzeniom historycznym niewłaściwych przyczyn lub skutków (np. *Bezpośrednią przyczyną tzw. nocy listopadowej 1830 roku była branka i polityka Aleksandra Wielopolskiego; Na mocy pokoju kończącego Wielką Wojnę z Zakonem Krzyżackim Polska odzyskała Pomorze Gdańskie wraz z Warmią, które to ziemie od tej pory nosiły nazwę Prus Królewskich.*)

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW

(KRYTERIUM B – SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI)

1. Jeżeli praca wypowiedź liczy mniej niż 300 słów, wówczas w tym kryterium przyznajemy 0 pkt.
2. Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą (wstęp – część zasadnicza (rozwińcie) – zakończenie), stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
3. Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
4. Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - a) błędów logicznych, w tym np. zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - b) odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera niefunkcjonalne fragmenty stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - c) zredagowaniu wstępu lub rozwinięcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - d) rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiana” się wątków)
 - e) pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - f) wprowadzenie treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku/pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem
 - g) wprowadzania dygresji stosowanych niefunkcjonalnie
 - h) przerywania toku myślenia zbędnymi zdaniami.
5. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
6. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.